

3. Про результати вивчення та узагальнення судової практики вирішення господарськими судами спорів, пов'язаних з охороною навколишнього природного середовища. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0003600-09/conv> (дата звернення: 08.05.2021)

Шемет У. Р.,
здобувач вищої освіти
група ЮД-841
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ
Науковий керівник:
Киян В.Я.,
кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ

СОЦІАЛЬНІ ПІЛЬГИ: ІСТОТНІ ОЗНАКИ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ

На кожному етапі розвитку України система соціального забезпечення ставала об'єктом поглибленого дослідження з огляду на необхідність її сучасного переосмислення, яке зумовлено трансформацією самих соціальних відносин. Аналіз ефективності національної моделі соціальної політики не можливо виокремити від з'ясування дієвості механізмів соціального захисту, в якому центральне місце посідає система соціального забезпечення.

Сьогодні звертає на себе увагу проблематика існування такого виду соціального забезпечення як соціальна пільга. Розгорнута в наукових колах дискусія стосується обговорення ідеології реформування системи надання пільг, яка передбачає відмову від правових пільг як способу диференціації правових статусів фізичних осіб загалом або поступовий відхід від надання пільг за професійним статусом та перехід до адресності (заміна іншим видом соціального забезпечення – адресною соціальною допомогою).

Оскільки здебільшого критика спрямована на неефективність та соціальну невинуватість існуючої системи соціальної пільги саме матеріального характеру, є доцільним додатково звернутися до класифікації соціальних пільг, визначення специфіки різновидів, а також з'ясування їхнього місця і ролі в механізмі правового регулювання.

Юридична своєрідність соціальної пільги визначається її правовими ознаками, за якими формулюється власне й поняття. Так, до сутнісних ознак соціальних пільг як окремого виду соціального забезпечення С.М. Синчук пропонує віднести: 1) мету (зменшення обсягу обов'язкових матеріальних витрат сім'ї як члена суспільства; соціальне сприяння фізичним особам з особливим правовим статусом допомоги суспільства у реалізації конституційних прав) та форму (грошова, безготівкова, послуга) надання соціальних пільг; 2) зміст

правоможності суб'єкта права на соціальну пільгу (переважне або додаткове право на отримання необхідного для особи соціального блага та звільнення від обов'язку вчиняти певні дії); 3) відсутність відокремленої процедури реалізації права на соціальну пільгу (у повсякденному житті особа самостійно реалізовує право на пільгу у необхідних для неї сферах суспільного життя) та зобов'язаного компетентного органу спеціальної правосуб'єктності; 4) супровідний характер відносин забезпечення соціальними пільгами (завжди виникають лише як додаткові до основних відносин будь-якої галузевої приналежності, залежно від сфери реалізації конкретного права особи) [1, 18].

Слушним вважаємо зауваження Г.І. Чанишевої щодо визначення поняття «соціальна пільга», в якому, на думку вченої, доцільно відобразити обидва положення норм чинного законодавства, за якими пільга передбачає і надання додаткових прав (пов'язуються також з додатковими матеріальними благами, послугами, перевагами), і звільнення від виконання певних обов'язків [2, 57].

Враховуючи значний перелік пільг (чинним законодавством України передбачені близько 30 пільгових категорій та понад 20 різноманітних видів пільг), у науці права соціального забезпечення класифікація соціальних пільг здійснюється за різними підставами. Наприклад, за сферою суспільного життя: трудові, податкові, транспортні, житлові та ін. (Н.Б. Болотіна); за змістом, ознакою надання (грошові, натуральні) (Г. Лопушняк). Аналізуючи різні критерії поділу соціальних пільг, В.М. Андріїв доводить, що найбільш розгорнуту класифікацію соціальних пільг пропонує С.М. Синчук [3, 94-95]. Окрім зазначеного, вчена розрізняє соціальні пільги за правоможністю суб'єкта (матеріальні, організаційні), за терміном надання (постійні, тимчасові), за періодичністю виплати (одноразові, щомісячні), за категоріальним принципом (відповідно до належності суб'єкта до певної пільгової категорії) та ін.

Виходячи з усього комплексу пільг матеріальні пільги відносять до загальних в порівнянні із галузевими. Під матеріальними пільгами розуміють заходи, які спрямовані на полегшення матеріального становища певної категорії осіб, тому частину обов'язкових грошових витрат суспільство бере на себе [4, 303]. Тобто, отримувач пільги або повністю звільняється від обов'язкової плати за товар чи послугу, або здійснює її за спеціальною пільговою ціною. Такими є, наприклад, пільга на оплату житлово-комунальних послуг, безоплатне або пільгове придбання ліків, податкова пільга тощо.

Таким чином, бачимо, що у спробах класифікувати соціальні пільги науковці намагаються застосувати системний підхід. З точки зору наукового значення таке впорядкування сприяє визначенню сутності та специфіки різновидів пільг, виокремлення істотних ознак. Це, в свою чергу, впливає на ефективність їх практичного застосування, оскільки спрощує законодавство, звільняє від застарілих норм та робить його чутливим до будь-яких змін у суспільстві.

Список джерел:

1. Синчук С.М. Теорія правовідносин соціального забезпечення: автореф. дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.05. Київ, 2015. 35 с.

2. Чанишева Г.І. Соціальні пільги: поняття, правова природа, класифікація. *Знання європейського права*. 2020. Вип. 3. С. 55-59.

3. Андріїв В.М. Класифікація соціальних пільг. *Соціальне право*. 2017. Вип. 2. С. 91-99.

4. Синчук С.М. Правові ознаки соціальних пільг у сфері соціального забезпечення. *Держава і право*. 2012. Вип. 56. С. 301-306.

Штундер В.Є.,
здобувач вищої освіти
група ЮД-943
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник :
Золотухіна Л.О.,
доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день в галузі термінології трудового права багато використовується близьких за змістом складних понять, в яких складовим є термін «молодь» чи «молодий» (а саме, «працевдатна молодь», «молодий працівник», «молодий спеціаліст», «зайнятість молоді», «молодь на ринку праці» й ін. Внаслідок чого у нормотворчості законодавець приймає закони й підзаконні акти, в яких неузгоджені й не уніфіковані загальні визначення і терміни в сфері зайнятості, що гальмує їх правозастосування на практиці. Інакше кажучи, порушуються правила юридичної і законодавчої техніки, що в свою чергу, знижує рівень ефективності законодавства, а юристам-практикам стає складніше захищати права молоді в суді. Також актуальність цієї теми обумовлена тим, що в Україні й нині не проведене комплексне наукове дослідження правових проблем в сфері зайнятості молоді.

«Нині держава стоїть у критичній межі інтелектуальної еміграції, за якої можливі незворотні наслідки. Загрозливою реальністю є також вимивання з національного ринку праці робочих місць з високим та середнім «Освітньої ємністю», створення робочих місць, які негативно впливають на професійну структуру зайнятості, погіршення перспектив зайнятості в галузях, які можуть і повинні стати пріоритетними ». На його думку, посилення глобалізації змушує гнучко реагувати на нові тенденції в сфері зайнятості, особливо сільського населення, в зв'язку з цим необхідно провести кардинальну модернізацію ринку руда України.

В цілому в Україні достатньо фахівців, які мають наукові ступені кандидатів і докторів наук, але проблема полягає в тому, що не відповідає рівень